

V raně podzimním čísle Randls HR News se budeme věnovat novinkám, které zaměstnavatelům od nového roku přinese novela zákona o nemocenském pojištění. Ačkoli by se na první pohled mohlo zdát, že jde o změny formální, dle našeho názoru se personální praxe mohou dotknout poměrně významně. Uvidíte sami. Dále jsme se zaměřili na program Úřadu práce ČR s názvem FLEXI, jehož stručný popis vašemu zaměstnavateli s největší pravděpodobností v uplynulých dnech také přistál do datové schránky. Jednotlivé možnosti FLEXI jsme rozvedli a vysvětlili. V neposlední řadě jsme se věnovali judikátu Soudního dvora EU k otázce pracovní doby a doby odpočinku. Je opravdu moc zajímavý a leckterou HR praxi by mohl ovlivnit.

Příjemné čtení vám přeje pracovněprávní tým Randls

NOVINKY V NEMOCENSKÉM POJIŠTĚNÍ

Ve sbírce zákonů byl vyhlášen zákon č. 330/2021 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Změny s účinností od 1. 1. 2022 se týkají otcovské dovolené, ošetřovného a dlouhodobého ošetřovného.

Takzvaná **otcovská dovolená** (správně „dávka otcovské poporodní péče“), **ošetřovné** a **dlouhodobé ošetřovné** jsou dávky sociálního zabezpečení dle zákona o nemocenském pojištění. Otcovská dovolená spočívá v možnosti novopečených otců čerpat během šestinedělní pracovní volno, během něhož pobírají dávky nemocenského pojištění, které má zejména zajistit dostatečnou podporu rodičů a jejich čerstvých rodinných přírůstků. Ošetřovné a dlouhodobé ošetřovné existují pro případy, kdy se zaměstnanec (popř. i OSVČ) rozhodne zůstat doma a pečovat o nemocného blízkého.

Změna otcovské dovolené

Zákonodárci se rozhodli vyjít vstříc rodičům a přistoupili k **prodloužení délky podpůrné doby, kdy je dávka poskytována, a to z jednoho týdne na dva týdny**, což by mělo otcům lépe umožnit podílet se na péči o dítě a chodu domácnosti.

Dále došlo novelou k **prodloužení šestitýdenního období po narození dítěte o případnou dobu hospitalizace novorozence** (jak z důvodu zdravotního stavu dítěte, tak i matky).

K této změně byli mimo jiné motivováni tím, že dosavadní úprava byla v rozporu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158, která po členských státech požaduje otcovskou dovolenou v délce alespoň 10 dnů, a jejíž netransponování by pro ČR znamenalo nepřijemné sankce.

Pozor, dle přechodných ustanovení se **obě změny budou týkat dětí narozených nejdříve 6 týdnů před nabytím účinnosti novely**, tj. cca od 20. 11. 2021.

Změna ošetřovného

Doposud bylo možné dávku čerpat pouze za podmínky, že zaměstnanec žádající o ošetřovné žil s ošetřovanou osobou ve společné domácnosti (výjimkou byla péče o vlastní děti). Nyní je tato podmínka vyžadována pouze v případě, že ošetřovaná osoba není zaměstnancův **příbuzný v přímé linii, sourozenec,**

manžel, registrovaný partner nebo rodič manžela/reg. partnera zaměstnance. U osob ve společné domácnosti se žádný vztah nevyžaduje.

Změna dlouhodobého ošetřovného

Nová úprava v zásadě spočívá v uvolnění podmínek čerpání dlouhodobého ošetřovného:

- ▲ přibyla **možnost požádat o tuto dávku i po propuštění z hospitalizace, a to až do 8 dnů**, u ošetřujícího lékaře zařízení lůžkové péče,
- ▲ byla **zkrácena doba, po kterou musí být ošetřovaná osoba hospitalizována**, a to ze 7 na 4 dny,
- ▲ byla vypuštěna podmínka hospitalizace u péče o **lidi v konečném stádiu nevléčitelné nemoci.**

PROGRAM FLEXI

Úřad práce ČR přišel s novým nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti. Všechny zaměstnavatele v uplynulých týdnech oslovil prostřednictvím písemné nabídky doručené do datové schránky, ve které stručně nastínil specifika tohoto projektu. Obsažených informací však nebylo mnoho – pojďme se tedy na projekt podívat blíže.

Dle slov Úřadu práce **Program FLEXI** podporuje flexibilní formy zaměstnávání s hlavním cílem

podpořit vyšší soulad mezi soukromým a pracovním životem a usnadnit vstup na trh práce osobám, které se z nejrůznějších důvodů (zdravotních/rodinných) nemohou nechat zaměstnat např. na plný pracovní úvazek. Do cílové skupiny patří:

- ▲ OZP
- ▲ osoby starší 60 let,
- ▲ osoby pečující o dítě do 10 let,
- ▲ osoby pečující o osobu v některém stupni závislosti,
- ▲ osoby, u nichž z objektivních důvodů vyvstala potřeba pracovat na zkrácený úvazek.

K zajištění těchto cílů ÚP vytvořil tři formy podpory:

- (1) **sdílené pracovní místo (SPM),**
- (2) **společensky účelné pracovní místo (SÚPM) – generační tandem a**
- (3) **zapracování.**

Společným jmenovatelem všech forem podpory je podmínka, že **zaměstnavatel uzavře pracovní poměr s uchazečem, resp. zájemcem o zaměstnání** evidovaným na ÚP, který vstoupil do programu FLEXI.

RANDLS TRAINING

Podzim 2021

Dovolujeme si vás touto cestou pozvat na aktuální školení Randls Training:

18.10.2021 Odborové organizace

Nataša Randlová

21.10.2021 Pracovní doba

WORKSHOP

Michal Peškar

5.11.2021 Nebojte se inspekce práce

– průběh kontroly krok za krokem

Aleš Kalvoda

Více informací a kompletní program naleznete na www.randlstraining.com.

A stejně tak se do vybraného programu přihlásil i zaměstnavatel – všechny potřebné formuláře jsou ke stažení na webu Úřadu práce a jejich vyplnění je spíše formální.

(1) Sdílené pracovní místo (SDM)

Zaměstnavatel naváže spolupráci s ÚP v rámci projektu FLEXI a následně u sebe vytvoří tzv. **sdílené pracovní místo podle § 317a zákoníku práce**. ÚP následně zaměstnavateli doporučí vhodné kandidáty z řad uchazečů/zámětců, kteří se do programu přihlásili, a pokud s nimi zaměstnavatel uzavře pracovní poměr, může zaměstnavatel požádat o příspěvek.

Příspěvek poskytovaný ze strany ÚP spočívá v refundaci mzdových nákladů; maximální doba jeho čerpání je **12 měsíců** a maximální výše **15.200 Kč** na jedno SPM. Počet SPM u zaměstnavatele není omezen, na každém z nich však mohou být maximálně 4 zaměstnanci (minimální úvazek je 25 % z celkové týdenní pracovní doby), z nichž alespoň jeden musí být z řad uchazečů. Příspěvek se krátí o každého zaměstnance, který nepatří do cílové skupiny.

Příklad: Zaměstnavatel má na SPM zaměstnance na půl úvazku; přijme dva uchazeče z ÚP, oba z cílové skupiny, každého na čtvrt úvazku – výsledný příspěvek činí 7.600 Kč. Pokud by i stávající zaměstnanec patřil do cílové skupiny (např. zaměstnankyně na rodičovské dovolené, aniž by musela být vedena jako uchazeč na ÚP), příspěvek by nebyl krácen.

(2) Generační tandem (SÚPM)

Tato forma má dvojí smysl – jednak **udržet v pracovním poměru osobu v téměř důchodovém věku** (musí se jednat o stávajícího zaměstnance, kterému vzniká nárok na starobní důchod do 36 měsíců), a dále **zvýšit kvalifikaci uchazeči o zaměstnání** (ve věku do 30 let), kterého zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru.

V rámci generačního tandemu zaměstnavatel pobírá příspěvek jak na mzdové náklady školitele (až 24.000 Kč měsíčně), tak na mzdové náklady nově přijímaného zaměstnance (až 20.000 Kč měsíčně). Příspěvek je možné pobírat **od 6 do 12 měsíců**. Zaměstnavatel se zároveň zavazuje k tomu, že pracovní poměr školitele neskončí dříve než za půl roku po skončení čerpání.

(3) Zapracování

Příspěvek na zapracování existoval již v minulosti, ÚP ho však znovu-představil společně s programem FLEXI, nejspíš proto, že sleduje obdobné cíle.

Příspěvek na zapracování poskytne ÚP zaměstnavateli, který **uzavře pracovní poměr s uchazečem, kterému ÚP věnuje zvýšenou péči**, a to z důvodu zdrav. stavu, věku, péče o dítě nebo z jiných vážných důvodů.

Maximální doba čerpání ze strany zaměstnavatele je **3 měsíce** na každého přijatého uchazeče a maximální výše poskytovaného příspěvku činí **½ minimální mzdy** za měsíc. O příspěvek je nutno žádat před uzavřením pracovního poměru a nelze jej kombinovat s předchozími dvěma nástroji programu FLEXI.

SDEU K PRACOVNÍ DOBĚ A DOBĚ ODPOČINKU

Během řízení před českými soudy ve věci hasič vs. Dopravní podnik hl. m. Prahy vyvstala sporná otázka ohledně aplikace evropského práva. Obvodní soud pro Prahu 9 řízení přerušil a Soudnímu dvoru EU položil předběžné otázky k pracovní době a době odpočinku.

Hasič byl zaměstnán u Dopravního podniku hl. m. Prahy. Během svých směn měl sice dvě půlhodinové přestávky, musel však u sebe stále mít vysílačku, aby

mohl být v případě výjezdu upozorněn, že ho do dvou minut vyzvedne zásahové vozidlo. Hasiči se nelíbilo, že doba přestávek byla odměňována pouze v případě, že k výjezdu skutečně došlo – dle jeho názoru se jednalo o takový zásah do jeho volného času, že by tyto přestávky měly být považovány za pracovní dobu.

Řízení před českými soudy

Nižší soudy daly hasiči za pravdu s tím, že hasič mohl být během přestávek kdykoli odvolán, což shledaly jako velmi intenzivní omezení v rovině mentální i fyzické, a to bez ohledu na četnost zásahů. Zaměstnavatelem nebyla ošetřena zastupitelnost hasičů a dle soudů bylo zřejmé, že v žádném úseku směny nebyl vyloučen nepředvídatelný výkon práce.

Nejvyšší soud naopak viděl rozdíl mezi nepřetržitě probíhajícím procesem, který nelze přerušit a vyžaduje stálou kontrolu a aktivitu zaměstnance (např. topič, který se za celou směnu nesmí vzdálit od kotle), a situací hasiče, který má naplánované pravidelné přestávky, které jsou jen zřídkakdy a nahodile přerušeny výjezdem. Dodal, že opačnou úvahu, tedy že nahodilé skutečnosti jsou významné pro určení doby odpočinku jako pracovní doby, by bylo možné vztáhnout například i na případy plnění povinnosti zakročit proti škodě hrozící zaměstnavateli (§ 249 odst. 2 zákoníku práce) – nepřetržitě pracující by tedy byl každý zaměstnanec.

Řízení před SDEU – věc C-107/19

Soudní dvůr EU konstatoval, že vzhledem k tomu, že hasič nebyl během svých přestávek střídán a byl vybaven vysílačkou, která ho upozorňovala na náhlý výjezd, **byl v režimu pracovní pohotovosti**.

Připomněl, že u pracovní pohotovosti je nutné zjistit, jestli nepředstavuje pracovní dobu, a to zejména na základě intenzity narušení možnosti pracovníka nakládat se svým volným časem.

V posuzovaném případě SDEU nakonec došel k závěru, že **doba pracovní pohotovosti, během níž je časový limit pro návrat pracovníka do práce omezen na několik minut, musí být v zásadě celá považována za pracovní dobu**. Navíc, fakt, že je pracovník jen zřídkakdy vyzván k zásahu během pracovní pohotovosti, **nemůže vést k tomu, že tato doba bude považována za dobu odpočinku**.

Konečné posouzení intenzity omezení, kterým byl hasič vystaven (zda narušení bylo takové, že objektivně a velmi významným způsobem omezilo jeho možnosti svobodně nakládat s časem, aby se mohl věnovat činnostem podle vlastního výběru) je nyní na Obvodním soudu pro Prahu 9. Je však vázán názorem SDEU, ne Nejvyššího soudu.

Randl Partners
advokátní kancelář attorneys at law

Tetris Office Building
Budějovická 1550/15a
140 00 Praha 4

lus
Laboris Global
Human Resources
Lawyers

tel.: +420 222 755 311
employment@randls.com
www.randls.com